

Viktoriya Kabai, Postgraduate

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Analysis of Trends in the Migration Movement in Ukraine and Assessment of Its Consequences and Threats

The geopolitical transformations that take place today in Ukraine influence the migration movement of the population. The visa-free regime between Ukraine and the EU significantly changed the intensity, nature and direction of labor migration. Against the backdrop of a sharp fall in living standards, rising unemployment and deep economic crisis in the middle of the country, employment abroad proved to be an effective way to solve life problems. The acquired experience of working outside of the homeland and the emerging migration networks also strengthen the migration sentiment. At the same time, the annexation of the Crimea and military actions in the East of the country caused large-scale forced displacement of the population to other regions in the middle of the state. Without being able to find a job at home, people were forced to migrate further abroad. Strengthening the asymmetry of the socio-economic development of regions under such conditions is a cornerstone, and migration processes can both solve and intensify it. Therefore, the assessment and analysis of the main trends of the external migration movement in Ukraine is of great importance.

The purpose of the article is to deepen theoretical knowledge about the key trends of external migration movements in Ukraine, to evaluate these processes in the context of developing a motivational mechanism for their regulation and to determine the probable opportunities and threats that the existing dynamics have.

The statement in the article suggests that the deepening of theoretical knowledge on the key trends of external migration movements in Ukraine is extremely important for developing an effective migration policy that takes into account national interests and strengthens the domestic labor market. Assessment of labor migration in terms of areas allows us to form a general vision of the environment for the motivation of labor migration. The current situation requires the development and operation of an effective mechanism for regulating the labor migration of the population of Ukraine, including the focus on the factors of its motivation.

The prospects of further research are associated with the development of effective mechanisms for regulating the motivation of labor migration in the national interest, taking into account the regional tendencies in Ukraine and the world experience of foreign countries.

migration, migration movement, external labor migration, mobility, migration capital, circulation labor migration

Одержано (Received) 10.12.2018

Прорецензовано (Reviewed) 18.12.2018

Прийнято до друку (Approved) 20.12.2018

УДК 331.5(477)

JEL Classification: F22, J61, O15

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).106-114](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).106-114)

А.В. Карпенко, доц., канд. екон. наук

Г.В. Засоріна

Запорізький національний технічний університет, м. Запоріжжя, Україна

Сучасні реалії трудової міграції українців до Польщі

В статті розглянуто суть та динаміку трудової міграції українців до Польщі. Визначено структуру мігрантів за сферою діяльності та часові межі перебування мігрантів в Польщі. Виконане оцінювання впливу сучасних тенденцій міграційних процесів на ринок праці не тільки в Україні, але і в Польщі. Досліджено чинники та негативні наслідки зовнішньої трудової міграції. На основі статистичної інформації розроблені заходи щодо зменшення міграційних потоків та покращення міграційної політики в сучасних умовах.

міграція, трудова міграція, зовнішня трудова міграція, нелегальна міграція, міграційна політика

А.В. Карпенко, доц., канд. екон. наук

А.В. Засоріна

Запорізький національний технічний університет, г. Запоріжжя, Україна

Современные реалии трудовой миграции украинцев в Польшу

В статье рассмотрены суть и динамика трудовой миграции украинцев в Польшу. Определена структура мигрантов по сфере деятельности и временные рамки пребывания мигрантов в Польшу. Выполнена оценка влияния современных тенденций миграционных процессов на рынок труда не только в Украине, но и в Польше.

Исследованы причины и негативные последствия внешней трудовой миграции. На основе статистической информации разработаны мероприятия по уменьшению миграционных потоков и улучшению миграционной политики в современных условиях.

миграция, трудовая миграция, внешняя трудовая миграция, нелегальная миграция, миграционная политика

Постановка проблеми. Сьогодні Україна й досі залишається однією із країн, яка є найбільшим постачальником робочої сили на зарубіжні ринки праці. Наразі міграційні процеси досягли небачених масштабів і вимагають негайного втручання з боку держави. Сповільнення міграційних потоків можливо при використанні адміністративно-контрольних інструментів та соціально-економічних механізмів. Але, нажаль, сучасна державна міграційна політика України не відповідає поточним реаліям у країні. У таких умовах необхідно звернути особливу увагу на вдосконалення чинного законодавства, впровадження ефективної системи моніторингу мігрантів, усунення та запобігання наявних причин і наслідків трудової міграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи із набуття Україною незалежності питання зовнішньої трудової міграції постає дуже гостро, особливо у останні 5 років. Наразі дослідженням цієї проблеми займаються не тільки окремі вітчизняні та зарубіжні вчені, а й наукові інститути та міжнародні організації. Зокрема, О.А. Малиновська [12] за допомогою соціологічної та статистичної інформації розглядала структуру мігрантів, досліджувала розміри фінансових переказів від мігрантів до України [6], причини та обсяги міграційних процесів, робила прогнози та розробляла для кожного міністерства завдання для зменшення міграції. Експертиз Центру Східних досліджень ім. Марка Карпія на чолі з М. Ярошевич детально дослідили типи, структуру, позитивні та негативні реалії міграції та акцентували свою увагу на нелегальній міграції [7]. Інститут громадської думки в Польщі CBOS [3] проводив соціологічне опитування та з'ясував рівень ворожості поляків до українських мігрантів. Український аналітичний центр CEDOS [14] виконав дослідження студентської міграції та політики інтеграції біженців і осіб, які потребують додаткового захисту. За підтримкою канадського уряду MOM в Україні проводило глибоке дослідження як трудової, так і освітньої міграції [5]. Крім того, проблему міграції досліджували економісти, соціологи та географи: Л. Весельська [1], В. Джаман [2], О. Ніколаєць [9], Х. Фогел [15] та інші.

Постановка завдання. Мета статті полягає у дослідженні сучасних тенденцій міграційних потоків українців до Польщі та обґрунтуванні заходів щодо їх сповільнення та зменшення масового від'їзду населення з України.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку України, міграція посіла місце однієї із найважливіших проблем в країні. Сучасні потоки українських трудових мігрантів набули небачених розмірів і цей процес продовжує набувати ще більших оборотів. Кожного року близько мільйона кваліфікованих та висококваліфікованих працівників покидають Україну заради пошуку нової роботи. Зараз українські працівники цінуються у всьому світі, за працьовитість, сумлінність, освіченість та не надто високі вимоги. І саме ці якості українських працівників є бажаними для польських роботодавців.

До 2013 року зовнішня трудова міграція до Польщі була незначною, але постійною, періодично мала тенденцію до зниження. Починаючи з 2013 року ситуація різко змінюється: відбувається різке збільшення мігрантів (рис. 1), яке пов'язане з загостренням економічної та політичної кризи, початком воєнного конфлікту на сході країни.

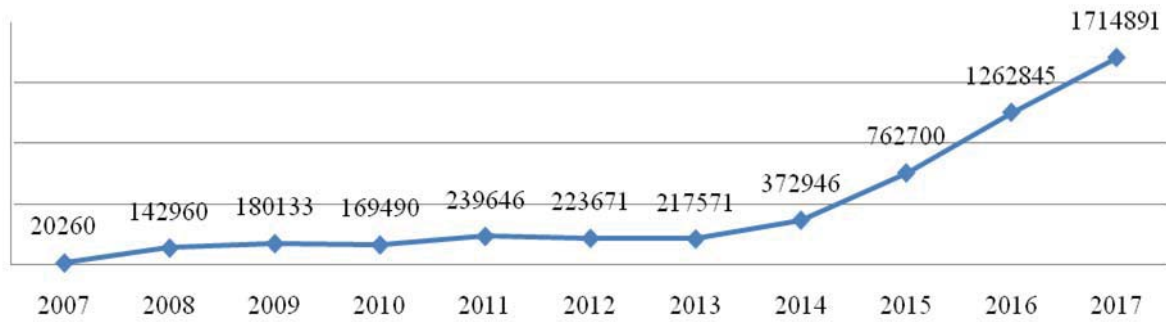

Рисунок 1 – Динаміка кількості заяв роботодавців про намір доручити роботу українцям

Джерело: складено авторами на основі джерела [11]

Найбільшу кількість працівників на польському ринку праці у відсотковому співвідношенні (51-60%) складають українці (рис. 2), коли з інших країн цей відсоток не перевищує 32%. Наразі, через переповнення українськими працівниками польського ринку праці, перед владою країни постала гостра проблема щодо його врегулювання та забезпечення високих соціальних гарантій для вітчизняного населення. Стала поширеною практика, коли польські роботодавці, віддавали перевагу працевлаштуванню українських мігрантів з причин сприятливого формування співвідношення між якістю виконуваної роботи та розміром заробітної плати. Відповідно це спричинило можливість для роботодавців не підвищувати заробітну плату вітчизняним працівникам і стало додатковим поштовхом до збільшення міграції польських найманих працівників до Німеччини та Великої Британії. Вивільнені робочі місця з задоволенням заповнювали українські мігранти, особливо у таких секторах економіки, як сфера послуг, промисловість та сільське господарство.

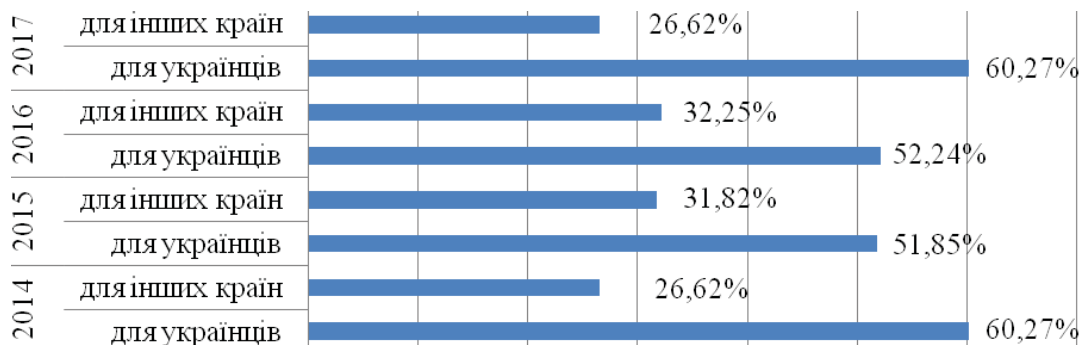

Рисунок 2 – Кількість дозволів на працю в Польщі, %

Джерело: складено авторами на основі джерела [11]

Починаючи з 2014 року на ринку праці Польщі відбувається стрімке зростання необхідності українських працівників у таких видах діяльності як адміністрування та допоміжна діяльність (зростання на 22,6%), проживання та харчування (зростання на 9,7%), охорона здоров'я та соціальна допомога (зростання на 9%), найбільш затребуваними є оператори машин та приладів (зростання на 19%), техніки та персонал середнього рівня (зростання на 14%), службовці офісу (зростання на 13%)[11].

Зараз усі галузі українського ринку праці справляються з такою великою кількістю втраченої робочої сили (нестача стала помітно відчутною у промисловості, сільськогосподарських галузях і сфері послуг), проте можливості ринку зменшуються. Розуміючи це, українська влада з 2017 року намагається виправити брак кваліфікованих працівників: помічник машиніста, токарь, фрезерувальник, будівельник, бджоляр та інші, надаючи цим спеціальностям додаткові бюджетні місця в професійно-технічних закладах та підвищуючи на них стипендії. Всього за професіями загальнодержавного значення

розпочали навчання 2,5 тисячі учнів [10]. Однак, зазначені кроки ще не забезпечують необхідних зрушень. Для цього дуже важливо проводити зміни у трьох напрямках: робота з роботодавцями та надання їм всебічної допомоги у поліпшенні умов праці на промислових підприємствах; збільшення рівня заробітної плати, особливо за дефіцитними спеціальностями (професіями); розробити та підтримувати розвиток загальнодержавного інформаційного ресурсу, де постійно будуть відображатися поточні та прогнозні можливості ринку праці, зокрема за зазначеними професіями, реальні можливості та рівень оплати праці.

Українські трудові мігранти згідно термінів перебування за кордоном доцільно поділяти на дві категорії: короткострокових (від 3 місяців до року) та довгострокових (більше 2 років) (рис. 3). До довгострокових трудових мігрантів відносять осіб, які вже не мають наміру повертатися в Україну: особи, які отримали карту поляка та студенти-мігранти, які влаштувалися на роботу. Короткостроковими мігрантами визнаються такі дві категорії: ті, хто їдуть на заробітки, щоб прогудувати власну сім'ю та ті, хто їде заробити гроші для відкриття власного бізнесу, найчастіше за кордоном. Саме для зменшення другої категорії (короткострокової міграції) було б доречно: інформувати населення про наявність вільних вакансій; про вільні ніші (сектори) економічної діяльності; стимулювати до відкриття власного бізнесу на батьківщині. Такі заходи позитивно впливатимуть на динаміку розвитку вітчизняної економіки.

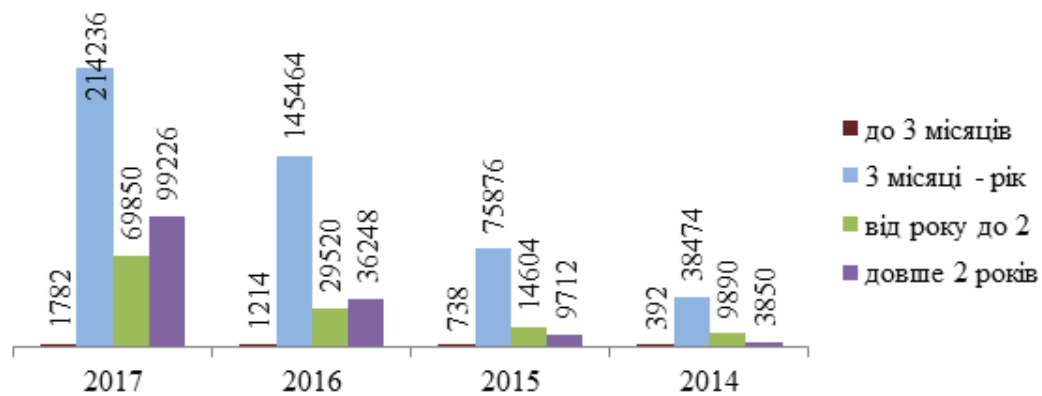

Рисунок 3 – Дозволи на працю в Польщі залежно від тривалості перебування у країні

Джерело: складено авторами на основі джерела [11]

Серед усіх трудових мігрантів найбільше страждають від нелегального працевлаштування саме з короткостроковим перебуванням, оскільки в таких випадках між роботодавцями та працівниками переважно укладається не трудова, а цивільно-правова угода. Найчастіше трудова угода – це домовленість в усній формі між працівником та роботодавцем. При такій угоді до соціальних фондів не сплачуються внески, працівник позбавлений соціального страхування та відсутній контроль за дотриманням трудових прав з боку роботодавця.

Для збільшення офіційного працевлаштування трудових мігрантів з боку польського уряду була запропонована система «освідчень» (заяви роботодавців про намір доручити роботу іноземцю) [8]. Застосування «освідчень» розширює можливості використання більш простої процедури видачі дозволів на роботу та доповнення існуючих рішень. Запровадження цієї системи має ряд позитивних ефектів: для роботодавців – скорочення часу, що необхідний для працевлаштування іноземця у зазначених професіях, на 14 або 21 дні після подання заявки на отримання дозволу на роботу; для іноземців – коротший термін очікування дозволу для початку роботи.

Отже, значна кількість українських трудових мігрантів на противагу створення ВВП у вітчизняній економіці, здійснює значний внесок в формування ВВП Польщі. Подальше збільшення кількості українських мігрантів на польському ринку праці може спричинити його перенасичення. Однак, це не зупинить міграційні потоки до інших розвинутих країн. Тим паче, що незабаром Німеччина має намір спростити процедуру працевлаштування для іноземців. Для України це означає, що загостряться не тільки демографічні та економічні

проблеми, але й поглибитися кадрова криза. Тому, для того щоб зберегти та повернути втрачені людські ресурси, українському уряду необхідно якнайшвидше приймати комплексні рішення щодо усунення причин та наслідків трудової міграції.

В Україні державна міграційна політика повинна бути спрямована на відтворення соціального капіталу, мінімізації негативних і посилення позитивних ефектів міжнародної трудової міграції, проведення виваженої демографічної політики, забезпечення розвитку соціальних інститутів та відповідного зростання соціальних інвестицій, спрямованих на розвиток людини та суспільства, підвищення добробуту суспільства, побудову партнерських відносин у бізнесі, впровадження корпоративної етики [4]. Тобто для подолання визначених проблем та з метою забезпечення позитивних зрушень в регулюванні міграційних процесів необхідно, в першу чергу, повністю реформувати міграційну політику, спираючись на реалії сьогодення, провести ряд реформ в економічній, соціальній, правовій та освітній сферах (табл. 1) та налагодити тісну співпрацю із закордонними міграційними службами для протидії нелегальній міграції.

Таблиця 1 – Причини, негативні наслідки та напрями регулювання трудової міграції в Україні

Причини та негативні наслідки	Шляхи подолання
Економічна та політична нестабільність та криза	<ul style="list-style-type: none"> – розробити довгострокову економічну стратегію розвитку держави; – своєчасно корегувати поточну економічну політику; – вдосконалювати чинну законодавчу базу та систему державного регулювання; – сприяти демонополізації ринків товарів та послуг і підвищувати привабливість підприємницького середовища для іноземних інвестицій; – збільшувати обсяги державного інвестування в розвиток економічної інфраструктури; – стимулювати перехід до високотехнологічного виробництва
Низька заробітна плата	<ul style="list-style-type: none"> – підвищувати рівень заробітних плат; – знижувати розміри сплати соціальних внесків роботодавцями
Можливість реалізувати себе у вітчизняній економіці	<ul style="list-style-type: none"> – створити відповідні умови для спрощення ведення малого та середнього бізнесу; – розробляти програми підтримки та стимулювання бізнесу, які спрямовані на розвиток інноваційності
Низький рівень розвитку системи дотримання соціального захисту	<ul style="list-style-type: none"> – розробити та реалізовувати санкції за порушення чинного законодавства у частині соціального захисту працівників; – запровадити ряд законів, які сформують механізм виплат пенсійних накопичень для трудових мігрантів
Відтік кваліфікованих кадрів	<ul style="list-style-type: none"> – встановити принципи та стандарти законодавчого регулювання зовнішньої трудової міграції; – створити сприятливі умови та забезпечити розвиток інноваційної та наукової діяльності в організаціях, установах, підприємствах
Підвищення кількості нелегальних трудових мігрантів	<ul style="list-style-type: none"> – створити основу більш повної законодавчої регламентації прав трудових мігрантів; – забезпечити виконання Угод з ЄС про статус трудових мігрантів; – формувати повноцінний комплекс кримінально-правових заходів для протидії нелегальній міграції; – застосовувати жорсткі санкції стосовно роботодавців, які наймають на роботу нелегальних працівників і припиняють існування фірм, які сприяють нелегальному працевлаштуванню

Джерело: складено авторами

Таким чином, сьогодні, щоб не відбувалося поглиблення деструктивних процесів в Україні, необхідно в першу чергу: реформувати міграційну політику держави з метою переходу від ситуативного до стратегічного управління, визначити стратегію вдосконалення та подальшого її розвитку; провести реорганізацію державних органів з метою уточнення функцій та задач відомств; провести комплексні заходи на загальнодержавному, регіональному та міжнародному рівнях щодо узгодження діяльності та формування співпраці органів державної влади задіяних у регулювання міграційних процесів. Суттєві ускладнення в міграційній політиці, крім несприятливої економічної та політичної ситуації спричиняються відсутністю узгодженої практики взаємодії значної кількості органів державної влади, які займаються формуванням та реалізацією міграційної політики в Україні: Міністерство внутрішніх справ України, Державна міграційна служба, Державна прикордонна служба, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Міністерство закордонних справ України, Міністерство соціальної політики України, Міністерство освіти і науки України, Державна служба зайнятості України, Державна інспекція України з питань праці та Служба безпеки України. Не виконують свого цільового призначення щодо покращення стану у міграційній сфері країни (попри наближення українського законодавства до європейського) прийняті найважливіші документи, які регулюють міграційні процеси в Україні – Концепція державної міграційної служби та Стратегія державної міграційної політики України на період до 2025 року [8; 13].

Оскільки за останні декілька років найбільша кількість мігрантів припадає на країни-члени ЄС, то вдосконалення чинного законодавства у сфері міграційної політики, насамперед, необхідно реформувати із приведення дійсного законодавства до європейських та міжнародних стандартів захисту прав людини. Для цього необхідно використовувати позитивний досвід європейських країн з урахуванням усіх аспектів політичного, економічного та культурного розвитку України, посилити співпрацю з іншими країнами за допомогою ухвалення угод між країнами-реципієнтами та забезпечити виконання вже існуючих угод таких, як Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод 1950 р., Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів та документів Міжнародної організації праці. Крім того, позитивну роль відіграє забезпечення підсилення керівної ролі держави та її органів, які управляють міграційними потоками та допомагають із працевлаштуванням не тільки в Україні, а й за кордоном (Державна служба зайнятості та посольства в країна-реципієнтах).

Наразі вагомою проблемою для України залишається нелегальна трудова міграція, яка потребує невідкладних реформувань, зокрема повноцінного комплексу протидії нелегальній міграції, налагодження співпраці українських служб з закордонними з метою встановлення на законодавчому рівні жорстких санкцій щодо роботодавців та посередників, які влаштовують нелегально працівників.

Надалі необхідно стабілізувати економічну, політичну ситуацію в країні та зменшити рівень корумпованості державних органів влади, що призведе до збільшення інвестицій в українські підприємства та організації, появи нових робочих місць, підвищення заробітної плати та інше.

Для належного управління та контролю за міграційними процесами необхідно впровадити ефективну автоматизовану систему постійного моніторингу трудових мігрантів, як легальних, так і нелегальних. Це можуть робити спеціальні органи або спеціальний сектор науки, що забезпечать владу достовірною статистичною інформацією. Дана інформація слугуватиме основою для прогнозування, планування та швидкого виявлення наявних проблем або негативних зрушень, які в свою чергу будуть сприяти швидкому прийняттю рішень щодо їх запобігання та подолання.

Крім того, більшість довгострокових трудових мігрантів зустрічаються із проблемою адаптування в іншій країні. Не дивлячись на те, що польська культура дуже близька до української, мігранти відчують значну різницю в менталітетах країн та потребують соціальної, культурної та психологічної допомоги. Для допомоги потенційним трудовим

мігрантам доцільно буде запровадити співпрацю між агентствами з пошуку праці за кордоном та державними службами зайнятості. Останні в свою чергу будуть надавати юридичні консультації, надавати інформацію про особливості культури та звичаїв майбутньої країни працевлаштування.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сьогодні масштаби зовнішньої трудової міграції набули небачених розмірів, однак, статистична інформація, що подається державними органами, не відображає реальний стан. Щоб зменшити масову міграцію населення необхідно використовувати адміністративні інструменти та сприяти удосконаленню соціально-економічного механізму. Відсутність постійного моніторингу стану трудової міграції українців та відповідно недостатня інформаційна забезпеченість, а також неузгодженість дій уряду загострюють окреслену проблему. Саме удосконалення чинного законодавства, впровадження ефективної системи моніторингу трудової міграції, удосконалення міграційної політики та активні заходи щодо розвитку людського капіталу здатні забезпечити сповільнення темпів масової трудової міграції українців.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку мають бути зосереджені на вивченні нормативно-правової бази та світового досвіду регулювання міграційних процесів і обґрунтуванні можливостей їх використання в Україні.

Список літератури

1. Весельська Л. А. Поняття міграція та міграційний процес у сучасних наукових концепціях [Електронний ресурс] / Л. А. Весельська // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління. – 2018. – Т. 29(68), № 1. – С. 8-12. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sntvupa_2018_29_1_4
2. Джаман В. О. Псевдотуристичні потоки української еміграції в Італію. Структура та особливості поширення [Електронний ресурс] / В. О. Джаман, К. В. Владійчук // Географія та туризм. – 2012. – Вип. 20. – С. 198-204. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gt_2012_20_30
3. Інститут громадської думки в Польщі CBOS [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.cbos.pl/PL/publikacje/diagnozy.php>
4. Карпенко А. В. Вплив міжнародної трудової міграції на соціально-економічний стан України [Текст] / А. В. Карпенко, Н. М. Карпенко // Економіка, бізнес-адміністрування, право: Міжнародний науковий журнал Київського університету ринкових відносин. – 2017. – Вип. № 2 (2). – С. 40-53.
5. Малиновська О. А. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам [Електронний ресурс].] / О. А. Малиновська – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ier.com.ua/files//publications/Policy_Briefing_Series/PB_01_migration_2013_ukr.pdf.
6. Малиновська О. А. Перекази мігрантів з-за кордону: обсяги, канали, соціально-економічне значення [Електронний ресурс] / О. А. Малиновська // національний інститут стратегічних досліджень Серія «Економіка». Випуск 18. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Malinovska-2649a.pdf>.
7. Малиновська О. Трудова міграція: виклики та наслідки для України та Польщі [Електронний ресурс] / О. Малиновська, М. Ярошевич. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://kvpu.org.ua/uk/news/5/2797-trudovamihratsiiavyklyklyktanaslidydliaukrainyapolshchi>.
8. Міграція як чинник розвитку в Україні [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf.
9. Ніколаєць О. Ю. Вплив зовнішньої трудової міграції на розвиток економіки України [Електронний ресурс] / О. Ю. Ніколаєць // Економіка та держава. – 2018. – № 9. – С. 87-90.
10. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua>
11. Офіційний сайт Міністерства праці та соціальної політики Республіки Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.mpips.gov.pl/>
12. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://sp.niss.gov.ua/autors/159/>
13. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>
14. Стадний Є. Українські студенти за кордоном: факти та стереотипи [Електронний ресурс] / Є. Стадний. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://cedos.org.ua/uk/articles/ukrainski-studenty-za-kordonom-fakty-ta-stereotyru>.

15. Фогел Х. С. Європеїзація міграційної політики Польщі [Електронний ресурс] / Х. С. Фогел // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Історія. Політологія. – 2017. – Вип. 18. – С. 389-399. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_ip_2017_18_49

References

1. Veselska, L.A. (2018). Poniattia mihratsiia ta mihratsiinyi protses u suchasnykh naukovykh kontseptsiiakh [A concept of migration and migratory process in modern scientific conceptions] *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriiia : Derzhavne upravlinnia –Scientists message of the V.I. Vernadsky Taurida National University:State administration* 29(68), № 1, 8-12 [in Ukrainian].
2. Dzhaman, V.O. & Vladiichuk, K.V. (2012). Psevdoturystychni potoky ukraïnskoi emihratsii v Italiuu. Struktura ta osoblyvosti poshyrennia [Fake tourist streams of Ukrainian emigration to Italy. Structure and features of distribution] *Geography and tourism* 20, 198-204 [in Ukrainian].
3. Instytut hromads'koi dumky v Pol'schi SBOS [Centre for Public Opinion Research] (n.d.). *cbos.pl*. Retrieved from <https://www.cbos.pl/PL/publikacje/diagnozy.php> [in Ukrainian].
4. Karpenko, A.V., & Karpenko, N.M. (2017). Vplyv mizhnarodnoi trudovoi mihratsii na sotsial'no-ekonomichny stan Ukrainy [The impact of international labor migration on the socio-economic situation in Ukraine]. *Ekonomika, biznes-administruvannia, pravo: Mizhnarodnyj naukovyj zhurnal Kyivs'koho universytetu rynkovykh vidnosyn – International science Journal of Kyiv University for Market Relations: Economics. Business Administration. Law*, 2 (2), 40-53 [in Ukrainian].
5. Malynovs'ka, O.A. (2014). Perekazy mihrantiv z-za kordonu: obsiahy, kanaly, sotsial'no-ekonomichne znachennia [Migrants' transfers from abroad: volumes, channels, socio-economic importance]. *Natsional'nyj instytut stratehichnykh doslidzhe' Seriiia «Ekonomika» – National Institute for Strategic Studies Series «Economic»*, 18. Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Malinovska-2649a.pdf> [in Ukrainian].
6. Malynovs'ka, O., & Yaroshevykh, M. (2018). Trudova mihratsiia: vyklyky ta naslidky dlia Ukrainy ta Pol'schi [Labor migration: challenges and implications for Ukraine and Poland]. *kvpu.org.ua*. Retrieved from <http://kvpu.org.ua/uk/news/5/2797-trudovamihratsiia-vyklyk-ta-naslidky-dlia-ukrainy-ta-polshchi> [in Ukrainian].
7. Malynovs'ka, O.A. (2014). Mihratsijna polityka v Ukraini: formuvannia, zmist, vidpovidnist' suchasnym vymoham [Migration Policy in Ukraine: formation, content, compliance with modern requirements]. *ier.com.ua*. Retrieved from http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_Briefing_Series/PB_01_migration_2013_ukr.pdf [in Ukrainian].
8. Mihratsiia iak chynnyk rozvytku v Ukraini [Migration as an enabler of development in Ukraine]. *iom.org.ua*. Retrieved from http://www.iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf [in Ukrainian].
9. Nikolaiets, O.Yu. (2018) *Vplyv zovnishnoi trudovoi mihratsii na rozvytok ekonomiky Ukrainy [Influence of external labour migration on development of economy of Ukraine]* *Ekonomika ta derzhava – Economy and government*, 9, 87-90 [in Ukrainian].
10. Ofitsijnyj sajt Ministerstva osvity i nauky Ukrainy [Official site of the Ministry of Education and Science of Ukraine]. *mon.gov.ua*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua> [in Ukrainian].
11. Ofitsijnyj sajt Ministerstva pratsi ta sotsial'noi polityky Respubliky Pol'scha [Official site of the Ministry of Family, Labour and Social Policy of the Republic of Poland]. *mpips.gov.pl*. Retrieved from <https://www.mpips.gov.pl/> [in Ukrainian].
12. Ofitsijnyj sajt Natsional'noho instytutu stratehichnykh doslidzhen' [Official site of the National Institute for Strategic Studies Series]. *sp.niss.gov.ua*. Retrieved from <http://sp.niss.gov.ua/autors/159/> [in Ukrainian].
13. Pro skhvalennia Stratehii derzhavnoi mihratsiinoi polityky Ukrainy na period do 2025 roku [About approved Strategy of the state migration policy of Ukraine for the period up to 2025]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80> [in Ukrainian].
14. Stadnyj, Ye. (2017). Ukraïns'ki studenty za kordonom: fakty ta stereotypy [Ukrainian students abroad. Facts and stereotypes]. *cedos.org.ua*. Retrieved from <https://cedos.org.ua/uk/articles/ukraïnski-studenty-za-kordonom-fakty-ta-stereotypy> [in Ukrainian].
15. Fohel, Kh.Ye. (2017). Yevropeizatsiia mihratsiinoi polityky Polshchi [European migration politics of Poland] *Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu. Seriiia : Istoriiia. Politolohiia. – Announcer of the Mariupol state university. History.Political science*, 18, 389-399 [in Ukrainian].

Andrii Karpenko, Associate Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Hanna Zazorina

Zaporizhzhya National Technical University, Zaporizhzhya, Ukraine

Modern Realities of Ukrainians Labor Migration to Poland

For today in Ukraine is observing the mass movement of population for work to others countries. It is caused by the row of negative internal factors: economic crisis, political instability, low level of life, desire to self-realization and ect. However, statistical information that is given by government organs doesn't represent the real state of situation. Accordingly from the side of government organs of power there isn't the substantial reacting for reduction of negative consequences. For the time being Ukrainian labor migrants are going to work to Germany, Russia, Czech Republic and other countries, but the major migration stream is directed to Poland. Therefore it is very important to investigate the modern tendencies of migratory streams of Ukrainians to Poland and offer measures for to stay and reduction of exodus of population from Ukraine.

In the article are considered dynamics and methods of employment of Ukrainians to Poland. The structure of migrants is certain of sphere of activity and are educed the most needed professions for Ukrainians by the Polish employers. There are certain the temporal borders of staying migrants in Poland and their reasons of departure: short-term migrants (earnings of money are for opening their own business), long-term migrants (desire to remain to live in other country). The evaluation of influence of modern tendencies of migratory processes is executed not only to the home market of labor but also to Poland. There are exposed the basic factors and negative consequences of external labor migration. On the basis of statistical information and available in Ukraine legal base that regulates migration, reasonable measures are worked out in relation to the improvement of home migratory politics in modern crisis position with the aim of reduction of migratory streams.

For reduction of migratory processes it is necessary to use administrative instruments and provide to work socio-economic mechanism. It is necessary to pay attention to removal and prevention of available causes and effects of labor migration through the improvement of current legislation, introduction of the effective system monitoring of migrants.

migration, labor migration, external labor migration, illegal migration, migration policy

Одержано (Received) 09.12.2018

Прорецензовано (Reviewed) 18.12.2018

Прийнято до друку (Approved) 20.12.2018

УДК 331.5:332.1

JEL Classification: O15, R11, R23

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).114-123](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).114-123)

Н.С. Красножон, канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Аналіз відповідності кадрового забезпечення регіонів потребам інноваційної економіки

У статті проведено аналіз відповідності кадрового забезпечення регіонів потребам інноваційного розвитку економіки України. Запропоновано складові оцінювання у сферах активізації взаємодії влади, освіти, науки, бізнесу, інноваційної зайнятості, підготовки фахівців інноваційного типу, забезпечення результативності інноваційної діяльності. Проведено інтегральну оцінку стану кадрового забезпечення за регіонами України в умовах інноваційних змін. Визначено напрями поліпшення кадрового забезпечення національної економіки відповідно до потреб інноваційного розвитку.

кадрове забезпечення, інноваційний розвиток, регіон, інноваційна зайнятість, підготовка фахівців, результат інноваційної діяльності

Н.С. Красножон, канд. екон. наук

Центральноукраїнський національний технічний університет, г. Кропивницький, Україна

Анализ соответствия кадрового обеспечения регионов потребностям инновационной экономики

В статье проведен анализ соответствия кадрового обеспечения регионов потребностям инновационного развития экономики Украины. Предложены составляющие оценки в сферах активизации взаимодействия власти, образования, науки, бизнеса, инновационной занятости, подготовки специалистов инновационного типа, обеспечения результативности инновационной деятельности. Осуществлена интегральная оценка состояния кадрового обеспечения по регионам Украины в условиях инновационных изменений. Определены направления улучшения кадрового обеспечения национальной экономики в соответствии с потребностями инновационного развития.

кадровое обеспечение, инновационное развитие, регион, инновационная занятость, подготовка специалистов, результат инновационной деятельности